

Voortgangsrapportage – Zeeuws Deltaplan Zoet Water

2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
1.1. Het Zeeuws Deltaplan Zoet Water.....	3
1.2. Leeswijzer.....	3
2. Voortgang en resultaten.....	4
2.1. Governance & Organisatie.....	4
2.2. Basis op Orde en systeemkennis.....	5
2.3. Zuinig Gebruik.....	7
2.4. Water Vasthouden en Water Bergen.....	8
2.5. Water Hergebruiken.....	11
2.6. Water Aanvoeren.....	13
3. Financiering, uitvoering en opschaling van zoetwatermaatregelen.....	14
3.1. Deltaprogramma Zoetwater en Deltafonds.....	14
3.2. Koplopersmaatregelen.....	15
3.3. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Nationaal Strategisch Plan.....	15
3.4. Motie Van Campen: zoetwaterbeschikbaarheid in kustprovincies.....	15
4. Herijking Zeeuws Deltaplan Zoet Water 2027-2033.....	16
5. Bijlagen.....	17

1. Inleiding

1.1. *Het Zeeuws Deltaplan Zoet Water*

In 2021 is het Zeeuws Deltaplan Zoet Water (ZDZW) opgesteld met als doel om **Zeeland in 2050 weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten**. Deze rapportage betreft de voortgang van het uitvoeringsprogramma van het ZDZW t/m augustus 2026.

1.2. *Leeswijzer*

In het ZDZW is een aantal thema's vastgelegd waarbinnen de verschillende maatregelen en activiteiten worden geordend. Het gaat om governance & organisatie, basis op orde, zuinig gebruik van water, water vasthouden, water bergen, water hergebruiken en water aanvoeren. Aan de hand van deze thema's worden in hoofdstuk 2 de voor deze voortgangsrapportage meest relevante en actuele ontwikkelingen en resultaten van zoetwaterprojecten en -initiatieven beschreven.

In hoofdstuk 3 staat de uitvoering en opschaling van maatregelen uit het ZDZW centraal, met aandacht voor de belangrijkste financieringsbronnen en -mogelijkheden. Hoofdstuk 4 geeft een doorkijk naar de herijking van het ZDZW voor de volgende planperiode. In de bijlage is een kaart opgenomen met een overzicht van actuele zoetwaterprojecten en -initiatieven.

2. Voortgang en resultaten

2.1. Governance & Organisatie

De zoetwateropgave vraagt om (bestuurlijke) samenwerking op verschillende schaalniveaus. De zoetwatersituatie verschilt binnen Zeeland sterk per gebied, waardoor maatwerk en samenwerking tussen betrokken partijen nodig zijn. In gebieden waar meerdere opgaven samenkomen, werkt de Provincie Zeeland via de Zeeuwse Integrale Gebiedenaanpak. Daarnaast ontstaan vanuit gebieden, sectoren en partijen zelf initiatieven en samenwerkingsverbanden rond zoet water. De Provincie werkt hierin samen met overheden, ondernemers en maatschappelijke partners en vervult, afhankelijk van de opgave, een faciliterende, verbindende of regisserende rol. Hieronder worden enkele ontwikkelingen uit het afgelopen jaar uitgelicht.

Het Living Lab Schouwen-Duiveland

Na vijf jaar experimenteren en leren is de Broedplaats Zoet Water in 2025 afgerond. De opgedane kennis en samenwerking krijgen een vervolg binnen een nieuwe fase van het Living Lab Schouwen-Duiveland. De gemeente Schouwen-Duiveland heeft hiervoor € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld. Binnen het nieuwe programma wordt samen met agrariërs, overheden, kennisinstellingen en andere partijen verder gewerkt aan een toekomstbestendig landelijk gebied, met aandacht voor onder meer water, bodem en landbouw. Daarbij is ruimte voor zowel nieuwe projecten en kennisontwikkeling als het verder toepassen en opschalen van kansrijke oplossingen met subsidies.

Langetermijnperspectief Volkerak-Zoommeer

Op 28 mei 2026 is het langetermijnperspectief Volkerak-Zoommeer door het gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta vastgesteld. De huidige zoetwateraanvoer is tot 2050 geborgd en er worden tot die tijd geen wijzigingen in het hoofdwatersysteem verwacht. Op de langere termijn staat de zoetwaterbeschikbaarheid onder druk, terwijl de vraag naar zoet water in het gebied groeit. Het meer is een blijvend robuuste zoetwaterbuffer binnen het nationale watersysteem, mits het watergebruik rond het meer de vraag aan het hoofdwatersysteem niet vergroot. Dat vraagt om efficiënter watergebruik, meer zelfvoorzienendheid in de regio en het beter vasthouden en benutten van water. Dit wordt de komende periode verder uitgewerkt binnen de Zuidwestelijke Delta.

Grensoverstijgende systeemanalyse en toekomstverkenning van waterbeschikbaarheid in North Sea Port District

In het uitvoeringsprogramma voor het NOVEX-gebied North Sea Port District (ondertekend op 1 april 2025) is een sleutelfiche opgenomen: 'Grensoverstijgende systeemanalyse en toekomstverkenning van waterbeschikbaarheid'. Groeiende zoetwatertekorten hebben ook een impact op het havengebied. Zowel in Vlaanderen als in Nederland zijn diverse onderzoeken gedaan rondom het gebied, maar een integraal beeld van de uitdagingen in het gebied ontbreekt. Naar aanleiding hiervan heeft de Vlaamse Overheid samen met de Provincie Zeeland een onderzoeksopdracht opgesteld om uitvoering te geven aan deze sleutelfiche. De eerste stap binnen het onderzoek is om de huidige watervraag en het aanbod in beeld te brengen. Vervolgens wordt verkend

hoe deze balans veranderd richting 2050 en 2100. Het laatste onderdeel van de opdracht richt zich op mogelijke handelingsperspectieven waarbij er 1 casus in het Zeeuwse verder onderzocht wordt. Voor de opdracht is zowel door de Vlaamse Overheid als door de Provincie Zeeland €75.000,- beschikbaar gesteld. Momenteel loopt de aanbestedingsprocedure, de Vlaamse Overheid is hiervoor verantwoordelijk. In oktober 2026 zal de opdracht van start gaan met een doorlooptijd van ongeveer 1 jaar. De uitkomsten moeten uiteindelijk ook op de andere beleidstafels (ruimtelijke ordening, energie, industrie, natuur etc.) terecht komen om het mee te nemen als randvoorwaarde voor toekomstige ontwikkeling.

2.2. Basis op Orde en systeemkennis

Een goede bodem- en waterkwaliteit vormen de basis voor een robuust Zeeuws watersysteem en spelen daarmee een belangrijke rol in relatie tot zoetwaterbeschikbaarheid. Provincie Zeeland werkt onder dit spoor aan maatregelen die bijdragen aan het op orde krijgen, behouden en monitoren van deze basis. Zowel kwalitatief als kwantitatief.

Waterkwaliteit en emissies

Verschillende projecten worden samen met de agrarische sector uitgevoerd om de bodemkwaliteit te verbeteren en de emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar grond- en oppervlaktewater te verminderen.

Binnen **Bodem Up** kunnen er 150 agrariërs ondersteund worden door een bodemcoach. Inmiddels nemen 140 agrariërs deel en is voor ieder deelnemend bedrijf een plan opgesteld om de bodemkwaliteit te verbeteren. Een gezonde bodem draagt bij aan een betere benutting van nutriënten, vermindering van emissies en een groter waterbergend vermogen. In het najaar van 2026 worden nitraatmetingen uitgevoerd om te bepalen waar aanvullende maatregelen of aanpassingen in de bemestingsstrategie mogelijk zijn.

Ook **Schoon Water Zeeland 2.0** is in 2026 gestart. Op 45 locaties wordt in 2026 en 2027 aanvullend gemonitord op gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. De deelnemende agrariërs worden daarnaast begeleid door een emissiecoach om mogelijke emissieroutes in beeld te brengen en passende maatregelen te nemen.

Daarnaast zet de Provincie Zeeland in op het verminderen van erfemissies. Agrariërs krijgen via erfemissiescans en praktijkcoaches inzicht in mogelijke emissieroutes en maatregelen om deze te beperken. In augustus en september 2026 zijn er verschillende startbijeenkomsten georganiseerd. Aanvullend was van december 2025 tot en met februari 2026 een subsidieregeling opengesteld voor de aanleg van wasplaatsen, waarbij ook advies over aanleg en ontwerp beschikbaar was. Hiervoor was € 4.500.000,- beschikbaar en dit bedrag bestond voor 100% bestaat uit Europese middelen.

Aquatuur: natuurlijke zuivering voor waterhergebruik

Binnen het Europese Interreg-project **Aquatuur** wordt samen met Vlaamse partners onderzocht hoe beschikbare waterstromen beter kunnen worden benut als zoetwaterbron. De waterkwaliteit vormt daarbij een belangrijke randvoorwaarde voor hergebruik, bijvoorbeeld in de landbouw, industrie of voor ondergrondse opslag. Op het Evides-pompstation in Assenede onderzoekt de Vlaamse kennisorganisatie VITO daarom in hoeverre speciaal aangelegde *treatment wetlands* (zuiveringsrietvelden) microverontreinigingen en nutriënten uit oppervlaktewater kunnen verwijderen. Voor Zeeland is deze kennis relevant omdat het beter benutten van beschikbare waterstromen kan bijdragen aan een robuustere zoetwatervoorziening. Provincie Zeeland draagt € 50.000 bij aan het project. De proefopstellingen zijn in de winter van 2025/2026 aangelegd en worden sinds het voorjaar gemonitord. De eerste resultaten worden in het najaar van 2026 verwacht.

FRESHEM-NL

In het kader van FRESHEM-NL is de zoet-zoutverdeling van het grondwater en de ligging van kleilagen in verschillende Nederlandse kustgebieden in beeld gebracht. De Zeeuwse meetcampagne is in augustus en september 2025 succesvol uitgevoerd. Hiermee komen voor de tweede maal meetgegevens beschikbaar ten opzichte van de eerdere FRESHEM-metingen uit 2014/2015.

In Zeeland is in totaal bijna **3.000 km** gevlogen. Landelijk is binnen de campagne bijna 27.000 km gevlogen. Het meetinstrument registreert iedere 25 meter de weerstand in de bodem, waardoor een grote hoeveelheid data is verzameld. Deze gegevens worden momenteel onder leiding van TNO en Deltares geanalyseerd en verwerkt.

De Zeeuwse meetcampagne richtte zich op Zuid-Beveland en Oost-Zeeuws-Vlaanderen, vanwege toegenomen agrarische grondwateronttrekkingen. Tevens op de Kop van Schouwen, vanwege signalen over een mogelijke afname van de zoetwaterbel onder de duinen. Daarnaast ook het Markiezaat en de Hogerwaardpolder, die niet in de eerdere campagne zijn meegenomen, en Noord-Beveland als referentiegebied. De totale kosten voor de metingen in Zeeland bedragen € 690.000, waarvan de helft is bijgedragen door het Deltafonds en de andere helft door provincie (k€ 163), waterschap (k€ 150), Rijkswaterstaat (k€ 15) en Evides (k€ 17).

De resultaten komen naar verwachting in het tweede kwartaal van 2027 publiek beschikbaar. De nieuwe metingen bieden de mogelijkheid eventuele veranderingen in de zoet-zoutverdeling ten opzichte van 2014/2015 vast te stellen. Samen met het grondwatermeetnet en andere monitoringsgegevens vormen de resultaten een belangrijke kennisbasis voor het grondwaterbeleid.

Zoutwachters: meetnet zoetwatervoorkomens

Op circa 40 locaties in Zeeland worden peilbuizen met zoutwachters geplaatst, waarmee veranderingen in de overgang tussen zoet en zout grondwater door de tijd worden gevolgd. De eerste zoutwachters zijn inmiddels geplaatst en in 2027 wordt het geautomatiseerde meetnet operationeel. Waar FRESHEM een vlakdekkende 'foto' geeft van de zoet-zoutverdeling in de ondergrond, levert het meetnet op vaste locaties een

‘filmpje’ van de ontwikkeling door de tijd. Samen leveren beide belangrijke informatie over de omvang en ontwikkeling van de Zeeuwse zoetwatervoorraden en vormen daarmee een belangrijke basis voor duurzaam en toekomstbestendig grondwaterbeheer. De realisatiekosten van het meetnet zijn geraamd op circa € 650.000. Het Rijk draagt vanuit het Deltafonds 25% van de kosten bij; de overige 75% wordt gefinancierd door Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen.

Debietmeters agrarische grondwateronttrekkingen

In Zeeland zijn circa 1.800 agrarische grondwateronttrekkingen, waarvoor Waterschap Scheldestromen bevoegd gezag is. Het waterschap heeft in 2025 een praktijkproef met debietmeters afgerond en werkt nu aan de Zeeuws-brede implementatie. Debietmeting geeft inzicht in de daadwerkelijk onttrokken hoeveelheden grondwater en draagt daarmee bij aan beter inzicht in het functioneren van het grondwatersysteem en toekomstbestendig beheer van de beschikbare zoetwatervoorraden. De meetgegevens kunnen daarnaast worden benut voor het verbeteren van hydrologische modellen, beleidsontwikkeling en een evenwichtige verdeling van het beschikbare zoete grondwater in perioden van droogte.

Grondwaterkansenkaarten

In augustus 2026 heeft Waterschap Scheldestromen een grondwaterkansenkaart gepubliceerd. De kaart geeft op basis van kenmerken van bodem, ondergrond en watersysteem een eerste indicatie waar in Zeeland verschillende zoetwatermaatregelen, zoals regelbare drainage, kreekruginfiltratie en ondergrondse waterberging, technisch kansrijk kunnen zijn. De kaart vormt daarmee een praktisch startpunt voor agrariërs en adviseurs om kansrijke maatregelen verder te verkennen.

2.3. Zuinig Gebruik

Onder zuinig gebruik wordt verstaan: een doelmatige toepassing van zoet water via efficiënte beregeningsmethoden, gericht op duurzaam gebruik van de beschikbare zoetwatervoorraden.

Fertigatieproef Proefboerderij Rusthoeve

Voor een goede opname van stikstof heeft een gewas voldoende water nodig. Bij droogte neemt het gewas minder stikstof op, waardoor meer stikstof in de bodem kan achterblijven en later kan uitspoelen. Een betere zoetwatervoorziening kan daarom niet alleen bijdragen aan opbrengstzekerheid, maar mogelijk ook aan een efficiëntere stikstofbenutting en een betere waterkwaliteit.

In opdracht van de Provincie Zeeland onderzoekt Delphy op proefboerderij De Rusthoeve deze samenhang bij aardappelen en zaaiuien. Daarbij worden verschillende stikstofgiften en watergeefmethoden vergeleken, waaronder fertigatie: het gericht toedienen van water en meststoffen bij de wortelzone. De driejarige proef heeft een omvang van €600.000 en is mede gefinancierd door het Rijk als een van de Koplopersmaatregelen.

De resultaten tot en met 2025 laten zien dat een lagere stikstofgift in combinatie met voldoende water in verschillende situaties vergelijkbare opbrengsten kan geven als een

hogere stikstofgift zonder aanvullende watergift. Vooral 70% van de in de proef gehanteerde stikstofgift, gecombineerd met een betrouwbare watergift, lijkt perspectief te bieden. Ook blijkt een groenbemester na de uienteelt bij te dragen aan het vastleggen van reststikstof.

De effecten verschillen wel per gewas, ras en groeiseizoen. Bovendien is de uitspoeling naar het watersysteem niet rechtstreeks gemeten. De resultaten bieden daarom perspectief, maar zijn nog geen bewijs voor daadwerkelijke emissiereductie. 2026 is het laatste proefjaar. Na de oogst worden de definitieve meerjarige resultaten vastgesteld. De commissie Ruimte bezocht de proefvelden op 27 juni 2025 tijdens een werkbezoek aan De Rusthoeve.

2.4. Water Vasthouden en Water Bergen

In een watersysteem dat van oudsher is ingericht op een zo efficiënt mogelijke afvoer, wordt het – mede door het toenemende neerslagtekort in het groeiseizoen – steeds urgenter om maatregelen te treffen en/of te stimuleren die helpen droogteperiodes beter te overbruggen. Het gaat daarbij om maatregelen op perceel- en bedrijfsniveau, gebiedsgerichte maatregelen en ingrepen in het watersysteem zelf.

Regelbare drainage

De meeste Zeeuwse akkers zijn voorzien van drainage. Dit draagt bij aan de bewerkbaarheid onder natte omstandigheden, maar kan er in droge perioden ook toe leiden dat water sneller wordt afgevoerd. Regelbare drainage geeft agrariërs meer controle over de grondwaterstand, waardoor tijdelijk meer water in het perceel kan worden vastgehouden. Daarmee ontstaat op perceelsniveau een extra mogelijkheid voor agrariërs om zuinig om te gaan met het beschikbare zoete water. Bovendien kunnen zoetwateroverschotten uit het perceel worden opgevangen en opgeslagen voor later gebruik.

Provincie Zeeland heeft in 2025 de subsidieregeling voor regelbare drainagesystemen voor het eerst opengesteld. De regeling kon rekenen op veel belangstelling: de 48 geldige aanvragen zijn samen goed voor ruim € 850.000 aan subsidie en hebben betrekking op bijna 800 hectare landbouwgrond. In het najaar van 2026 volgt een tweede openstelling van de regeling (zie paragraaf 3.3).

Pilot zoete stuwen en slim meetnetwerk in Grenspark Groot Saeftinghe

Na de bouwvak in 2026 start de aanleg van de eerste zoete stuwen in Grenspark Groot Saeftinghe. Op vier locaties onderzoeken Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen met een dubbele stuwconstructie hoe zoet en zout water beter kunnen worden gescheiden en de beschikbaarheid van zoet water kan worden vergroot. De effecten worden gedurende drie jaar gevolgd met een realtime meetnetwerk dat het zoutgehalte en de waterstanden monitort. De resultaten moeten inzicht geven in de werking van de maatregel en de mogelijkheden voor toepassing elders in Zeeland. Voor de uitvoering is circa € 500.000 beschikbaar vanuit de Koplopersmaatregelen.

Zoetwaterbassins

In toenemende mate worden er zoetwaterbassins aangelegd op akkerbouwbedrijven om periodes van droogte te overbruggen. Deze bassins worden gevuld via bijvoorbeeld regelbare drainagesystemen of met oppervlaktewater gedurende de winter.

Binnen het project **‘Maak de Noord-Bevelandse Boer zoet!’** werken negen agrariërs samen aan hun eigen zoetwatervoorziening op Noord-Beveland. Onder penvoerderschap van de gemeente Noord-Beveland worden in het project acht landschappelijk ingepaste zoetwaterbassins gerealiseerd en wordt geïnvesteerd in efficiënte beregeningsmethoden. De eerste bassins zijn in de zomer van 2026 aangelegd. Daarnaast wordt verkend hoe de samenwerking tussen de agrariërs verder kan worden vormgegeven, onder meer in de vorm van een watercoöperatie. Het project wordt gerealiseerd vanuit de regeling Samenwerking Integrale Gebiedsontwikkeling (SIG) Uitvoering 2025 Zeeland en gefinancierd vanuit het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Met het project is een totale investering van ruim € 3,2 miljoen gemoeid. Europa draagt hier bijna € 1,36 miljoen aan bij; de deelnemende ondernemers financieren gezamenlijk bijna € 1,9 miljoen. Het project loopt van 30 september 2025 tot en met 29 juni 2028.

Subsidiemogelijkheden

Agrariërs in Zeeland krijgen eind 2026 de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor de aanleg van een waterbassin. Voor de regeling is € 3,3 miljoen beschikbaar vanuit het GLB-NSP, waarbij de nationale cofinanciering wordt gedekt vanuit het Deltafonds. De regeling wordt opengesteld van 2 december 2026 tot en met 25 februari 2027.

Ondergrondse opslag van zoet water

Bij ondergrondse opslag van zoet water kan in Zeeland grofweg onderscheid worden gemaakt tussen twee vormen. Bij kreekruginfiltratie wordt via regelbare drainage actief zoet water geïnfiltreerd in zandige kreekruggen om bestaande zoetwaterbellen aan te vullen en waar mogelijk te vergroten. Bij ondergrondse waterberging wordt zoet water via infiltratieputten in diepere zandlagen onder een kleiige deklaag gebracht, om het daar tijdelijk op te slaan en later weer te benutten. Ondergrondse opslag biedt kansen om grotere hoeveelheden water te bufferen zonder veel bovengrondse ruimte in beslag te nemen. De praktijkervaring die in Zeeland wordt opgedaan met zowel de technische werking als de organisatie, regelgeving en samenwerking is belangrijk voor de verdere ontwikkeling van beleid en toepassing van ondergrondse opslag.

Beleidsontwikkelingen en uitdagingen

De ontwikkeling van infiltratie en ondergrondse opslag vraagt om duidelijke kaders voor de kwaliteit van het te infiltreren water. In 2025 heeft STOWA (kenniscentrum van waterschappen en provincies) daarom het rapport ‘Verantwoord infiltreren en aanvullen van grondwater’ gepubliceerd. Het ontwikkelde raamwerk biedt handvatten om de kwaliteit van het bronwater af te wegen tegen de kenmerken en kwetsbaarheid van het ontvangende grondwatersysteem, maar bevat geen concrete normen. De huidige wet- en regelgeving biedt nog niet voor alle vormen van infiltratie en grondwateraanvulling eenduidige handvatten voor de eisen aan de kwaliteit van het te infiltreren water. Provincie Zeeland hecht belang aan de verdere ontwikkeling hiervan en werkt samen

met het Rijk en het waterschap aan een werkbare balans tussen zoetwaterbeschikbaarheid, waterkwaliteit en praktische uitvoerbaarheid.

Wolphaartswater

Het project Wolphaartswater heeft in 2026 een belangrijke stap gezet van haalbaarheidsonderzoek naar uitvoering. In de Westkerke- en Westerlandpolder bij Wolphaartsdijk start een vijfjarige praktijkproef naar grootschalige ondergrondse opslag van zoet water. Daarbij wordt onderzocht of zoet polderwater dat in natte perioden beschikbaar is, ondergronds kan worden opgeslagen en in droge perioden weer kan worden benut voor irrigatie. De proef richt zich niet alleen op de technische werking, maar ook op waterkwaliteit, kosten, beheer en de organisatie en verdeling van het water. De Provincie Zeeland werkt hiervoor samen met kennisinstellingen, negen agrariërs en grondeigenaar/verpachter. Op 31 augustus 2026 is de samenwerkingsovereenkomst ondertekend, waarmee de basis is gelegd voor de uitvoering van de praktijkproef. Het project heeft een omvang van circa € 3,5 miljoen en wordt mede gefinancierd vanuit het Deltafonds en door de betrokken agrariërs en grondeigenaar. Het komende jaar worden de benodigde voorzieningen aangelegd, waarna de daadwerkelijke infiltratie en monitoring kunnen starten. De opgedane kennis moet duidelijk maken of grootschalige ondergrondse waterberging technisch, praktisch en organisatorisch toepasbaar is en ook elders in Zeeland kansen biedt.

Aquatuur: Kreekruginfiltratie Noordgouwe

De kreekruginfiltratieproef in Noordgouwe maakt onderdeel uit van het Interreg-project Aquatuur. Dit project is gericht op het aanvullen en duurzaam beheren van een zoetwaterbel in een kreekrug, door drainagewater uit aangrenzende percelen te "oogsten" en te infiltreren. Inmiddels is de benodigde infrastructuur aangelegd, inclusief een zuiveringsinstallatie waarmee het drainwater voorafgaand aan infiltratie wordt gezuiverd. De voor de vergunning benodigde effectenstudie is inmiddels afgerond en de vergunningaanvraag wordt voorbereid. De start van de infiltratie is voorzien in het najaar van 2026. Voor de aanleg van het systeem is €400.000,- geraamd. Hiervan wordt de helft gefinancierd vanuit Interreg VL-NL (Europa) en het overige deel door het Deltafonds (Rijk), de deelnemende agrariërs en het laatste gedeelte uit het lopende ZDZW-budget.

Water tussen Wal en Schelde

In het project *Water tussen Wal en Schelde* hebben Provincie Zeeland, Provincie Noord-Brabant, de waterschappen Brabantse Delta en Scheldestromen en het Brabants Landschap verkend hoe het zoete afstromende water aan de voet van de Brabantse Wal, jaarlijks zo'n 32 miljoen m³, beter benut kan worden. Dit water stroomt nu grotendeels ongebruikt de Westerschelde in. Na uitgebreid onderzoek in 2024 zijn twee concrete benuttingsopties overgebleven:

1. Verbetering van de natuurwaarden in het Markiezaatmeer, met name door peilbeheer in de winter;
2. Versterking van de waterkwaliteit en het watersysteem in Bath-Oost, van belang voor landbouw en natuur.

Voor de uitvoering wordt het bestaande watersysteem tussen de Woensdrechtse Kil en de Hogerwaardpolder aangepast. Daarnaast wordt een nieuwemaal in de

Hogerwaardpolder aangelegd en een afsluitbare doorgang naar het Markiezaatsmeer gerealiseerd. De projectkosten bedragen € 11,8 miljoen. De helft hiervan wordt gedekt door de partners en de andere helft vanuit het Deltafonds. Op 26 juli 2026 is de samenwerkingsovereenkomst ondertekend. De realisatie is naar verwachting medio 2029 afgerond.

Optimalisatie watersysteem Zwaakse Weel

De Zwaakse Weel is een restant van een oude kreek in beheer bij Natuurmonumenten. Door omliggende landbouwpolders hydrologisch los te koppelen van het natuurgebied ontstaat ruimte voor peilverhoging in de Zwaakse Weel. Dit kan bijdragen aan de natuurwaarden én aan de aanvulling van de ondergrondse zoetwaterbel. Ook in de omliggende polders liggen kansen om met slimmer waterbeheer meer zoet water vast te houden en de zoetwaterbel verder aan te vullen.

Samen met Waterschap Scheldestromen, gemeente Borsele, Natuurmonumenten en de ZoetwaterRaad Zeeland wordt verder uitgewerkt welke aanpassingen aan het watersysteem mogelijk en wenselijk zijn. Daarbij worden de watersysteemkundige effecten en randvoorwaarden nader onderzocht. Voor de uitvoering van mogelijke maatregelen wordt onder meer gekeken naar middelen vanuit Netten op Zee.

2.5. Water Hergebruiken

Hergebruik van gezuiverd stedelijk en industrieel afvalwater (effluent) is een kansrijke maatregel om beschikbare waterstromen beter te benutten en ook tijdens droge perioden water beschikbaar te hebben. De aanzienlijke hoeveelheden water die vrijkomen uit RWZI's en industriële afvalwaterzuiveringen bieden hiervoor veel potentie. De waterkwaliteit, de benodigde zuiveringsinspanning en bijbehorende kosten vormen daarbij nog een uitdaging. Daarnaast blijft het gebrek aan heldere kaders en beleid een belangrijke belemmering om projecten daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. Zeeland is niet de enige regio waar dit vraagstuk speelt. In opdracht van de Energie- en Grondstoffenfabriek (EFGF) en de Unie van Waterschappen werken Waterschap Brabantse Delta, Waterschap De Dommel, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Provincie Zeeland daarom aan een versnellingsprogramma om hergebruik van effluent in de praktijk mogelijk te maken. Het voorstel betreft een gezamenlijke aanpak waarin stapsgewijs, aan de hand van een aantal koploperprojecten, wordt toegewerkt naar duidelijke kaders voor verantwoord hergebruik van effluent.

Rioolwaterzuivering (RWZI) effluent

In de praktijk wordt dit door de Provincie Zeeland verkend voor het gebied rondom de RWZI Westerschouwen. Binnen dit project heeft de provincie een duale rol enerzijds als aanjager en anderzijds als vergunningverlener. Het afgelopen jaar is een ingenieursbureau aan de slag gegaan met het opstellen van een risicobeheerplan, welke nodig is voor het indienen van een vergunningsaanvraag. Momenteel wordt ook onderzoek gedaan naar de juridische houdbaarheid van het initiatief. Door het gebrek aan heldere beleidskaders is dit lastig te beoordelen. De voorbereidende onderzoeken worden gefinancierd uit het lopende ZDZW-budget. Voor de uitvoering van het project is door de Zoetwatercoöperatie Westerschouwen een OPZuid subsidie aanvraag

ingediend in oktober 2025. Er is nog steeds geen definitief uitsluitsel of deze toegekend wordt.

Industrieel effluent

Ook wordt er gekeken of het mogelijk is om industrieel effluent te gebruiken voor de landbouw. Dit wordt gedaan in samenwerking met de partners uit de ZoetwaterRaad. Op het gebied van industrieel effluent ontbreekt momenteel wet- en regelgeving waardoor er maatwerk nodig is per industriële partner en opschaling een uitdaging blijft. De uitvoeringsregisseur speelt hier een rol in om zowel de landbouw en de industrie samenbrengen als ook de verschillende industriële partners om kennis uit te wisselen.

Zo stelt conservenfabrikant Coroos in Kapelle effluent van de eigen afvalwaterzuivering beschikbaar aan agrariërs in het gebied. Dit gebeurt momenteel nog via een buffersloot, maar het doel van dit vervolgproject is om water via het poldersysteem verder het gebied in te brengen en zo ter beschikking te stellen aan de agrariërs. De gemeente Kapelle begeleidt dit traject, met als doel om op korte termijn, samen met de agrariërs uit het gebied, nog richting uitvoering te gaan. Hierbij zal het peilgebied aangepast moeten worden, waarna effluent de polder in gelaten kan worden, vanuit waar de agrariërs kunnen irrigeren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gebiedsinvesteringen Netten op Zee.

Kanaalzone-Oost

Rondom de Kanaalzone-Oost bij Sluiskil wordt er al langer nagedacht over manieren waarop waterbesparing en hergebruik mogelijk zouden zijn door bijvoorbeeld effluent her te gebruiken in de landbouw of regenwater af te vangen van zonnepanelen. Deze ideeën zijn, onder leiding van Hogeschool Zeeland, ingebracht bij het onderzoeksproject *SWIVT - Strategieën voor Waterbeschikbaarheid in de Industrie voor een Veerkrachtige Toekomst*. Provincie Zeeland doet mee als consortiumpartner aan dit project, met een in-kind bijdrage. Het onderzoekvoorstel is vóór de zomer 2026 ingediend en zal na de zomer beoordeeld worden. De centrale onderzoeksvraag binnen dit onderzoek is *“Hoe kunnen regionale industriële watersystemen zodanig worden ontworpen, ingericht en georganiseerd dat waterbesparing, hergebruik en alternatieve waterbronnen structureel en opschaalbaar worden toegepast, zodat industriële en gebiedsontwikkeling mogelijk blijft zonder extra druk op schaarse zoetwaterbronnen?”* Het doel van dit onderzoeksproject is uiteindelijk om de ideeën die nu op tafel liggen in het gebied dichterbij uitvoering te brengen.

Restwater Cargill

Op initiatief van ZLTO en een groep agrariërs is in 2026 het project Hergebruik restwater Cargill gestart. Bij Cargill in Sas van Gent komen grote hoeveelheden gezuiverd restwater vrij die mogelijk als aanvullende zoetwaterbron voor de omliggende landbouw kunnen worden benut. In het project wordt onderzocht hoe dit water in de praktijk verantwoord kan worden ingezet en hoe onder meer waterkwaliteit, buffering, transport, regelgeving en beheer kunnen worden georganiseerd. Het project ontvangt circa € 500.000 subsidie vanuit de GLB-NSP-regeling Samenwerking voor innovaties (EIP) en wordt daarmee mede gefinancierd door de Europese Unie en Provincie Zeeland. Het project loopt tot eind 2028.

2.6. Water Aanvoeren

De Provincie Zeeland onderzoekt ook mogelijkheden voor de aanvoer van zoet water. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen kortetermijn- en middellangetermijnmaatregelen, zoals de aanvoer vanuit het Bathse Spuikanaal richting Reimerswaal, en langetermijnmaatregelen, zoals het technisch haalbaarheidsonderzoek naar een vitaal zoet Grevelingen. Daarnaast voeren Provincie, ZLTO, NFO en Evides structureel overleg om zaken te bespreken ten aanzien van buffering en efficiëntie rond de landbouwwaterleiding.

Zoetwatervoorziening Reimerswaal

Het haalbaarheidsonderzoek naar een aanvullende zoetwatervoorziening voor Reimerswaal is in 2026 verder voortgezet. Provincie Zeeland, Waterschap Scheldestromen, gemeente Reimerswaal, ZLTO en ZMf hebben hiervoor eind 2025 een intentieovereenkomst ondertekend. Voor het onderzoek is € 250.000 beschikbaar vanuit de door het Rijk gefinancierde Koplopersmaatregelen.

Met een brief van 16 juni 2026 zijn Provinciale Staten tussentijds geïnformeerd over de voortgang. Uit de verdere uitwerking is gebleken dat het oorspronkelijke tracé voor de aanvoer van zoet water niet haalbaar is. Inmiddels worden de contouren van een technisch haalbaar alternatief steeds duidelijker. De focus ligt op een haalbaar en door de streek gedragen aanvoertracé; de aanpak is in juli met de streek gedeeld. Daarbij wordt ook gekeken naar de samenhang met KRW-doelstellingen, groenblauwe dooradering, andere koppelkansen en financieringsmogelijkheden. In augustus 2026 is daarnaast een praktijkproef uitgevoerd in de Reigersbergse polder. Met tijdelijke extra pompen bij het bestaande inlaatgemaal is de inlaatcapaciteit verdubbeld van 10 naar 20 m³ per minuut. Hiermee is onderzocht of de bestaande inlaatconstructie en het oppervlaktewatersysteem de extra aanvoer kunnen verwerken en waar eventuele knelpunten liggen. De opgedane kennis wordt benut bij de verdere uitwerking van de zoetwatervoorziening voor Reimerswaal. Provincie en waterschap verkennen daarnaast welke onderdelen mogelijk al in 2027 kunnen worden gerealiseerd.

Aanvoerleidingen en buffering

Voor Schouwen-Duiveland wordt verkend hoe externe aanvoer van zoet water kan worden gecombineerd met regionale buffering. Uitgangspunt is om water aan te voeren in perioden waarin voldoende water beschikbaar is en dit op te slaan voor gebruik in droge perioden. Daarbij worden zowel bovengrondse bassins als ondergrondse opslag beschouwd. Provinciale Staten worden hierover later in 2026 afzonderlijk nader geïnformeerd, mede in het kader van de motie *“De volgende stap in Zoetwater, realisatie van “de puupe” naar Schouwen-Duiveland”*, ingediend tijdens de Statenvergadering van 5 juni 2026, en de herijking van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water.

Onderzoek Vitaal Grevelingen

In 2025 is op verzoek van GS door een aantal adviesbureaus onderzoek uitgevoerd naar een zoet Grevelingenmeer, waarbij de technische haalbaarheid van het verzoeten van het meer is onderzocht. De belangrijkste conclusie is dat verzoeting technisch mogelijk

is. De ecologische en sociaaleconomische gevolgen zijn in dit technische onderzoek niet meegenomen.

Verzoeting van het Grevelingenmeer kan op langere termijn wel relevant worden als mogelijke aanvullende zoetwaterbuffer voor Zuidwest-Nederland en wordt daarom betrokken bij bredere gesprekken over de toekomstige inrichting van het watersysteem. Deze ontwikkeling sluit aan bij het derde spoor van de driesporenaanpak in het ZDZW 2027–2033. Dit spoor richt zich op langetermijnsysteemkeuzes op nationaal niveau die van invloed kunnen zijn op de inrichting en zoetwaterbeschikbaarheid in Zeeland. Binnen de Zeeuwse strategie zeespiegelstijging en waterveiligheid worden hiervoor verschillende toekomstperspectieven en systeemingrepen verkend, waarbij ook de mogelijke meerwaarde voor de zoetwaterbeschikbaarheid wordt meegewogen.

3. Financiering, uitvoering en opschaling van zoetwatermaatregelen

De afgelopen jaren hebben onderzoeken, pilots en samenwerkingen rond zoet water geleid tot waardevolle kennis en een steeds beter gevulde ‘gereedheidskist’ van maatregelen. De komende jaren ligt de nadruk steeds meer op het toepassen en opschalen van kansrijke maatregelen. Naast kennisontwikkeling en -deling zijn daarvoor voldoende uitvoeringsmogelijkheden en financiële middelen van belang.

Voor de uitvoering van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water wordt gebruikgemaakt van verschillende financieringsbronnen. Naast het provinciale ZDZW-budget worden waar mogelijk Rijksmiddelen, Europese middelen en bijdragen van partners benut. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste financieringsbronnen en instrumenten beschreven die bijdragen of kunnen bijdragen aan de verdere uitvoering en opschaling van zoetwatermaatregelen.

Om naast de inhoudelijke voortgang ook inzicht te geven in de financiële omvang van ontwikkelingen, is daarnaast waar relevant financiële informatie bij de afzonderlijke projecten en maatregelen opgenomen. De financiële verantwoording van provinciale middelen vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus.

3.1. *Deltaprogramma Zoetwater en Deltafonds*

Het afgelopen jaar is binnen de Zuidwestelijke Delta, samen met betrokken overheden en gebiedspartners, gewerkt aan de voorbereiding van de nieuwe periode van het Deltaprogramma Zoetwater (2028–2033). Vanuit Zeeland worden hiervoor gezamenlijk maatregelen ingebracht om opnieuw aanspraak te kunnen maken op cofinanciering vanuit het Rijk via het Deltafonds. Welke maatregelen uiteindelijk worden opgenomen en hoeveel Rijksmiddelen hiervoor beschikbaar komen, is op dit moment nog niet bekend. De inzet voor deze nieuwe periode is verder uitgewerkt in de herijking van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water 2027–2033.

3.2. Koplopersmaatregelen

Zeeland heeft van het Rijk in totaal € 28 miljoen ontvangen voor zogenoemde Koplopersmaatregelen. Deze middelen zijn bedoeld voor maatregelen zoals opgenomen in het Programma Landelijk Gebied Provincie Zeeland. Een deel van deze maatregelen draagt direct bij aan de Zeeuwse zoetwateropgave.

Voor de stimulering van regelbare drainage is vanuit de Koplopersmaatregelen € 2,5 miljoen beschikbaar. De eerste openstelling van de subsidieregeling vond plaats in 2025. Met de resterende middelen volgt in het najaar van 2026 een tweede openstelling die momenteel in voorbereiding is.

3.3. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Nationaal Strategisch Plan

Binnen de huidige GLB-NSP-periode (2023–2027) worden in ieder geval nog twee interventies voorzien die kunnen bijdragen aan de Zeeuwse zoetwateropgave: een subsidieregeling voor waterbassins in december en mogelijk volgt er nog een openstelling binnen Samenwerking Integrale Gebiedsontwikkeling (SIG) in 2027. Vanaf 2028 start een nieuwe periode van het Europese landbouwbeleid. De invulling hiervan en de beschikbare middelen zijn op dit moment nog niet bekend.

3.4. Motie Van Campen: zoetwaterbeschikbaarheid in kustprovincies

De motie Van Campen roept het Rijk op om samen met de kustprovincies te komen tot een actieplan voor specifieke opgaven in deze gebieden, waaronder de zoetwaterbeschikbaarheid voor de landbouw. In Zeeland is hiervoor samen met het ministerie van LNV en de uitvoeringsregisseur Zoet Water een aanpak uitgewerkt die zich richt op het ondersteunen van agrarische ondernemers bij het nemen van zelfvoorzienende zoetwatermaatregelen.

Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van bedrijfszoetwaterplannen, waarmee op bedrijfsniveau de zoetwatersituatie en kansrijke maatregelen in beeld worden gebracht. Of hiervoor aanvullend Rijksmiddelen beschikbaar komen, is op dit moment nog niet bekend. GS besluit in september, naar aanleiding van de najaarsconferentie, over de Investeringsagenda Zoet Water en Landelijk Gebied. Daarin wordt voorgesteld € 2,9 miljoen te reserveren voor de uitvoering van deze aanpak.

4. Herijking Zeeuws Deltaplan Zoet Water 2027-2033

Eind 2025 is gestart met de herijking van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water voor de periode 2027–2033. Met de herijking wordt voortgebouwd op de kennis en ervaringen uit de afgelopen jaren en wordt de Zeeuwse zoetwaterstrategie verbreed en verdiept. Naast de landbouw krijgen ook drinkwater, industrie, recreatie en natuur nadrukkelijker een plek.

Voor de nieuwe periode wordt gewerkt vanuit een driesporenaanpak: zoveel mogelijk inzetten op zelfvoorzienende maatregelen, waar nodig aanvullende aanvoer in combinatie met buffering en rekening houden met langetermijnkeuzes voor het nationale watersysteem die van invloed kunnen zijn op Zeeland.

Bij de totstandkoming zijn verschillende partijen betrokken. In maart 2026 vond een externe bijeenkomst met stakeholders plaats en op 8 mei is het aan bod geweest tijdens een informatiemarkt voor Provinciale Staten. Het herijkte ZDZW wordt in december 2026 ter behandeling aan Provinciale Staten voorgelegd.

5. Bijlagen

- Kaart met zoetwaterprojecten

Stedelijk gebied

- Industrie
— Slikken en schorren
— Duinen
— Keringen

 Systeemkennis opbouwen

- Zorgvuldig omgaan met water, bodem en omgeving
- Water vasthouden (opslag en bufferen)
- Water hergebruiken
- Water aanvoeren

Verkenningstas

- ☐ Uitvoeringsfase
  - ☐ Operationeel
  - ☒ 1 Projectnummer

1. Huidige aanvoer Tholen en Sint-Philipsland

2. natuur aanroven (natuurgevoel en power)
3. Uitbreiding zoetwatervoorziening Reimerswaal
4. Water tussen Vliet en Schieple
5. Feilingsproef Rijnshove
6. Landschappelijke inpassing zoetwatervasen
7. Duitse drainage Keikerve
8. Onderzoek aanlegplanning Schouwen-Duiveland
9. Waterhoudend Walchen
10. Bassin West Zeewuvs Vlaanderen
11. Dianstree
12. Kweisherm
13. Fieshmaker
14. Ondergrondse watertopslag Dreishor
15. Keekruggritatie Noordguine
16. Hegebruk effluent Corcos
17. Pilot ziele sliven
18. Aanpassen waters/sleem Prosperpolder
19. Constructief wetlands Evites Asenende
20. Hegebruk effluent t.b.v. irrigatie Burgishuis
21. FRESHEM-HL
22. Woplaarstswaier
23. Zoetwatervasbasen Noord Beveland
24. Wateropslag in natuurgebied Zwaalse Weel
25. FreshSheas reekruggritatie
26. Pilot hegebruk effluent Cagaili
27. Hegebruk effluent Yana
28. Watersysteemanalyse Marieting van Walchen
29. Watersysteemanalyse Kop van Schouwen
30. Lange termijn perspectief Volakrak zoomeer
31. Systeemanalyse en toekomstverkenning NSPD